

Natuur rond het Markdal

Info: 06-40007219

Mieren Manieren

Lente! Net als wij weer uit onze warme huizen meer naar buiten gaan, komen ook de mieren weer uit de kelders en krochten van hun nest gekropen. Net als wij zien, ruiken, voelen en proeven ze de lente in de lucht en in de grond. Ik heb me altijd verbaasd over het eindeloze gekrioel op en rond het nest. Nooit

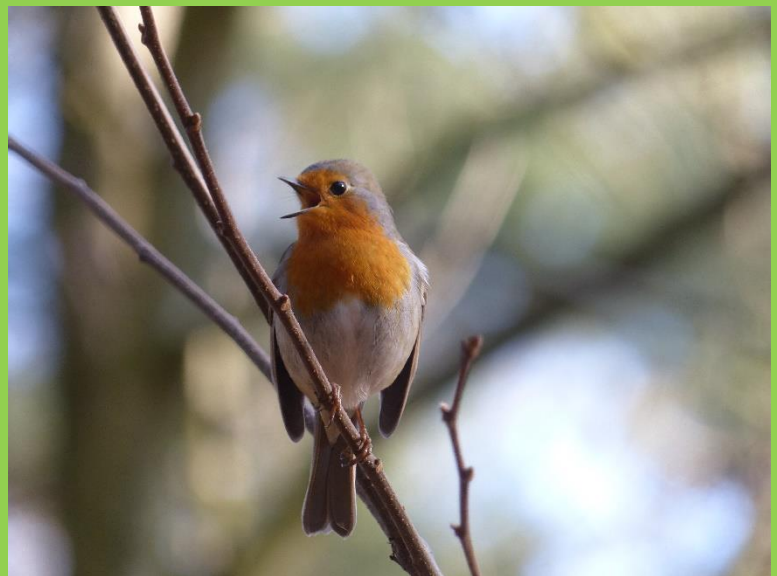
onigheid binnen de gelederen. Iedereen weet opeens waar de appel ligt, of waar de rups kruipt, of waar de vijand aan de rand van het foerageergebied het territorium binnendringt! Iedereen weet wat zij moet doen. Hoe weten ze dat? Geen bewegwijzing, geen omroep- of alarminstallaties zoals wij die kennen. Nooit een file of een botsing. In geur- en smaakstoffen ligt het antwoord verscholen. Mieren geven geur- en smaakstoffen door met het voedsel dat ze 'gekauwd' doorgeven aan elkaar. Dit kan op smakelijke wijze van mond naar mond, maar ook zijn gevallen bekend van anus naar mond. Hierdoor ruiken alle mieren van dezelfde kolonie naar elkaar. Sterker nog met het doorgeven van deze geur- en smaakstoffen wordt nog veel meer gecommuniceerd. Zoals de gegeven voorbeelden van voedsel en gevaar. Maar het verschijnsel gaat nog veel verder. Soms gaan er met deze transitie van vocht en voedsel ook hormonen mee. Dit zorgt bijvoorbeeld dat larven die

'georganiseerd' krioelende bende Rode Bosmieren.
Foto Erik van der Hoeven

het hormoon wel krijgen groter worden dan larven die het stofje niet krijgen. Zo heeft dit verschijnsel, trophallaxis genaamd, zelfs invloed op de groei en ontwikkeling van de kolonie.

Stel je nou eens voor dat zo'n alles overkoepelend communicatiesysteem op menselijke systemen zou worden toegepast. Zoals met elkaar communicerende auto's. De signalering op en langs de wegen moet nog worden ontwikkeld maar dan is het geschetste beeld dichtbij. Ik krijg er ook een beetje een Big-Brother-is-watching-you-gevoel bij. Maar goed...

Als je dan weer eens in het bos op de grond gaat zitten en schrikt van de mieren op je broek, bedenk je dan dat jij de indringer bent en de kolonie dus allang is gewaarschuwd dat er een onverlaat op de handelsroute is gaan zitten. Verplaats je naar een 'veiligere' plek en ga er eens rustig voor zitten. Neem je verrekijker en bekijk hoe deze kleine insectjes al 'zoenend' hun verhaal doorgeven aan elkaar. Zie hoe in de georganiseerde chaos voedsel en bouw materiaal wordt aangeleverd. Hoe het nest wordt gerepareerd van een aanval van de groene specht en hoe met man en macht de blootgelegde larven worden veiliggesteld naar een veiligere plek in het nest. Verbaas je over de kracht van het nietige diertje dat 10 keer tot sommigen wel 50 keer zijn eigen gewicht kan dragen. Stel je eens voor dat jij een flinke stier op de rug neemt, of je Tesla even op je handen laat balanceren. Wist u overigens dat de mens niet de enige op aarde is die aan veeteelt doet? U raadt het al, de mier doet het ook. Bladluizen worden netjes op bijvoorbeeld een brandnetel weggezet. De luis drinkt van het sap van de plant en verwerkt dit tot een voor mieren overheerlijk mierenbroodje dat via de anus weer wordt afgescheiden. De mieren nemen dit zoetige goedje

Roodborst fluit de lente in.
Foto Ellen Rijken

maar al te graag tot zich. Na enige tijd zullen de mieren de bladluizen zelfs weer verplaatsen zodat de aanvoer van de mierenbroodjes niet stopt. Mieren, voordat u thuis de gifdoosjes weer tevoorschijn trekt, bedenk dan nog eens wat een wonderlijk beestje het is. Een koperen stuiver bij de ingang is vaak al voldoende om de mieren te weren en buiten te houden. Waarom? Geen idee. Er zijn theorieën maar de mier houdt dat geheim nog graag even bij zich.

Henk Wanders, natuurgids IVN Mark&Donge, NatuurWijs

Markandalletjes

- * Bewolkt, regenachtig, af en toe zonnetje en Roodborstje fluit de lente in!
- * Verkiezingsklimaat warmt op. Stabiel weer en koersvast provincie bestuur gewenst. Verbrokkeling en drie wisselende colleges gaf twee jaar stagnatie in Markdal. Nu weer koersvast provinciebestuur (Hagar Roijackers) voor natuur- en beekherstel Markdal.
- * Stemmen voor Waterschap? Altijd doen! Nu echt democratisch. Overwicht 'geborgde zetels' vervallen. Klimaatverandering, waterbeheer, landgebruik zijn uitdagingen voor nieuw bestuur met voortvarend beleid.
- * Druk graafwerk in Bavel oost voor nieuwe meanderende Gilzerwouwerbeek. Pluim voor gemeente!
- * Oosterhout wordt autoluwer, minder verstening. klimaatbestendig, lange waterader en wadi's. Om oorspronkelijke 'rullekes; met "natuurlijk water terug te brengen in de stad".
- * "NL doet" in natuurtuin het Domein in Oosterhout. Zaterdag 11 maart. Meehelpen? Zie IVN Mark&Donge
- * 'Kuisen' nesten oeverwaluwanwand Waterdonken/Zwarte Dijk/Breda. Zaterdag 9-10u. Met Knotploeg WestBrabantse Vogelwerkgroep.
- * Stadsvogels excursie met Willem Venhuizen. Zondag 7u. 12 maart. Grote Kerk-Breda. Elfde jaar al.
- * Wat als vogels mee kunnen stemmen? In vogelvlucht naar natuur !

Joop van Riet – IVN natuurgids

Graafwerk voor meanders Gilzerwouwerbeek bij Bavel-oost